

První zkušenosti s MF Visual Object Cobol pro Windows 95/NT

Vlastimil Čevela

Programátorské služby Cobol, Benešova 279, 664 42 Modřice, tel. 05 - 4721 6183, Česká Republika

Abstract

In this short article there are put down the first impressions from acquaintance with generation's new product of Cobol language development environment - "Micro Focus Visual Object Cobol" with some opinions of experienced "text-mode Cobol" programmer on new GUI and OO technologies.

1. COBOL DŘÍVE A NYNÍ

Jazyk Cobol, který vznikl před téměř 40 lety, patřil po celou éru sálových počítačů mezi naprosto dominující vývojové programátorské prostředky pro oblast zpracování hromadných dat.

V současné době heldického rozvoje PC, sítí, grafiky a dalších dříve naprosto nepředstavitelných technologií, spolu s masovým rozšířením počítačové gramotnosti vznikla samozřejmě obrovská dalších vývojových prostředků a pracovních nástrojů.

Také se ovšem výrazně změnila nároky na analyticko-programátorské profese. To, co se dříve v každém větším podniku prakticky opakovaně „na koleně“ příkaz po příkazu procedurálně programovalo, se dnes nabízí v desítkách variant hotové, ať již ve formě jazyků vyšších generací, anebo stavebnic modulů celých informačních systémů.

I když to v záplavě nových a ještě novějších vývojových prostředků tak nevypadá, jazyk Cobol nejen zůstává mezi používanými vývojovými prostředky, ale dokonce je i dále rozvíjen.

Konkrétně na loňském INVEXU byly představovány hned tři nové produkty: Micro Focus Object COBOL 4.0 pro Windows NT a OS/2, IBM VisualAge for Cobol a Visual Object Cobol pro Windows 95/NT, rovněž produkce Micro Focus [1]. K 1. dubnu letošního roku pak je uváděn na trh MF Net-expres, což je dokonce Cobol pro Intranet, umožňující programování pro Web-Server, tvorbu Java-scriptů a vůbec další nejsoučasnější vymoženosti.

Při odesílání přihlášky k tomuto referátu jsem se těšil, že po 20 letech klasického programování hromadných dat, několikaleté tvorbě nástrojů k podpoře Cobolu v textovém režimu na PC a po práci s historickými zdrojovými texty při převodech stovek programů ze sálových počítačů na Cobol-PC [2], konečně vychutnám slasti vizuálního programování v kýženém WIN prostředí, a budu se o ně moci podělit se čtenářem.

Přišly však požadavky na spolupráci při řešení 2-místného roku, samozřejmě zase v Cobolu - on to přežití roku 2000 skutečně myslí vážně - a tak na seznamovací setkání moc času nezbylo. Přesto se pokusím o zobecnění prvních dojmů.

2. VISUAL OBJECT COBOL

Především je důležité, že Visual Object Cobol je svou cenou něco přes 20 tisíc výrazně dostupnější než ostatní, tři a vícekrát dražší produkty Micro Focus. Tím zaplnil několikaletou mezeru, která vznikla po ukončení nabídky levných kompilátorů MS Cobol.

Na rozdíl od sice dostupného, ale 16-bitového a méně výkonného MX Cobol OMS [3] je Visual Object Cobol (dále VOC) zcela profesionální nástroj současné světové úrovně, tj. plně 32-bitové prostředí, využívající všech vlastností Windows 95 a NT (dále WIN), s kompletní podporou objektové technologie dle připravované nové verze normy ANSI Cobol 97/98 [4].

Zatím jsem neměl možnost vyzkoušet, ale VOC by měl být kompatibilní se syntaxí ANSI 85' + dodatek 89' i s rozšířeními MF/MS, včetně systémových podprogramů "call by name" a kromě *.EXE pro DOS a DLL pro WIN by měl umožnit i tvorbu *.INT, které ve spolupráci s MF run-time OMX/OSX mohou být provozovány na většině platformy UNIX. S podporou ODBC pro komunikaci s databázemi, je pak možno provozovat programy DLL na klientech pod WIN.

Visual Object Cobol tedy skutečně nabízí velice široké spektrum možností od klasických *.EXE souborů pro DOS, přes využití bitmapových souborů a OLE technologie WIN až po nové formáty "display/accept", které umí pracovat s internetovskými soubory HTML.

Na rovinu prozradím, že mi ty slavné "okenice" zatím nepřišly k srdci. Ale jako dlouholetý fanda různých forem "stavebnicového programování" musím přiznat, že skládání dialogového rozhraní ze standardních WIN prvků pomocí myši má něco do sebe. A to nemluvím o komfortu, který umožňuje práci s projektem jako s celkem, včetně vytvoření jeho expediční verze.

Zde je ovšem na místě připomenout, že všechny tyto nové možnosti vyžadují také novou kvalifikaci pro jejich využívání. Při zběžném seznámení zatím nevím, zda a jak bude možno např. definovat pro celý projekt slovník dat (možná přes objekty), jaké jsou možnosti příp. řízení konfigurace, tj. ukládání různých verzí a pod. Ono totiž pro našince vůbec není snadné, prokousat se k jádru určitého problému sítí helpů, anglickými zkratkami pojmenovaných příkladů a pro mně osobně naprosto nesrozumitelných a neasociativních ikon. Asi nemám ty správné americké představy o světě.

3. OBJEKTIVÉ PROGRAMOVÁNÍ V COBOLU

Mám-li napsat pár slov k vlastnímu objektovému programování, dostávám se trochu do rozpaků. Díky dlouholetým zkušenostem s modulárními a strukturovaným

programováním, i s vlastní tvorbou generátorů programů mám zcela jasnou představu o práci s objekty na úrovni zdrojového programu. V OMS [3] běžně pracuji s typovými moduly (třídami), které pomocí parametrizace vytvářejí instance různých objektů, mají svoje zapouzdřené datové proměnné i algoritmy přístupné přes jednoznačně definované rozhraní (metody) a mohou dědit vlastnosti jiných modulů.

Dovedu tedy pochopit, že objektem je třeba sekvenční přečtení souboru, dialogové okno, tlačítko nebo jiný prvek GUI. Přiznám se ale, že přes mnohé diskuse na tomto semináři i pečlivé studium článků kolegy Merunký [5] a dalších, jsem dosud nepochopil principy a praktickou využitelnost dynamického přístupu k objektům, tj. zřízení, rušení, pozdní vazbu, persistenci a vše ostatní, co s tím souvisí.

Visual Object Cobol totiž toto všechno umí, ale bude nutné se to od něj teprve naučit. Takže zasvěcenější informace snad bude možno poskytnout někdy příště.

Závěrem si dovoluji konstatovat, že i z této zatím krátké spolupráce s novým VOC to vypadá, že "Old Faithful Cobol" má i v dnešní době programátorům co nabídnout.

LITERATURA

- [1] Veselý, J.: Objektově orientovaný Cobol, Softwarové Noviny 4/1997
- [2] Čevela, V.: Referáty ve sbornících "Programování" a "Tvorba software" v letech 1976 až 1996 - DT Ostrava, Tanger s.r.o a VŠB Ostrava
- [3] Čevela, V.: Objektové programování v Cobolu pomocí OMS, sborník Programování '94, DT Ostrava
- [4] Obin, R.: Object Orientation, An Introduction for Cobol Programmers, Micro Focus Publishing, Palo Alto USA, 1993
- [5] Merunka, V. a další: Objektově orientované programování, Softwarové Noviny 1/1995